

Avdelning: Hälsoskydd
Handläggare: Marianne Svensson
Telefon: 08 - 508 28 849
Fax: 08 - 508 28 808
E-post: marianne.svensson@miljo.stockholm.se

MHN 2007-02-13 p 7

Överklagande av Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut om utförande och redovisning av radonmätningar för en fastighetsägares flerbostadshus

Remiss från Miljödomstolen, målnummer M 28188-06

Förslag till beslut

1. Avstyrka bifall till överklagandet
2. Åberopa Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen

Gunnar Söderholm

Birgitta Björk

Sammanfattning

Stockholm stads Miljö- och hälsoskyddsnämnd ställer i tillsynen krav på fastighetsägare till flerfamiljshus att utreda om radonhalter överstigande riktvärdet 200 Bq/m³ förekommer i deras fastigheter. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har genom beslut med stöd av delegation förelagt om att mätningarna ska utföras i enlighet med Statens Strålskyddsinstitut (SSI:s) metodbeskrivning för mätning av radon i bostäder, för att kunna bedöma de inrapporterade resultaten av mätningarna utifrån riktvärdet. Miljö- och hälsoskyddsnämnden förelade den nu aktuella fastighetsägaren att utföra mätningar och redovisa resultatet. Merparten av de resultat som redovisades var utan årsmedelvärde, då de inte utförts enligt SSI:s metodbeskrivning. Fastighetsägaren förelades därför att komplettera med ytterligare mätningar. Fastighetsägaren överklagade då till Länsstyrelsen i Stockholms län, som avslog överklagan. Nu har nämnden remitterats i ärendet från Miljödomstolen. Miljöförvaltningen föreslår nämnden att vidhålla tidigare ställningstagande gentemot fastighetsägaren.

Bakgrund

Fastighetsägaren har enligt miljöbalken ansvaret för att undanröja risker för olägenhet för människors hälsa i inomhusmiljön, enligt 9 kap 3 och 9 §§ miljöbalken. Den kommunala nämnden för miljö- och hälsoskydd har ansvaret för den operativa tillsynen av hälsoskyddsfrågor. Radon inomhus är ett exempel på en hälsoskyddsfråga som kan innebära en olägenhet för människors hälsa. Socialstyrelsen har därför fastställt ett riktvärde för radon i inomhusmiljön till 200 Bq/m³ för bostäder. Det i ärendet tillämpliga lagrummet är, förutom 9 kapitlet, de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalkens andra kapitel, och då i första hand 2 kap 2 och 3 §§ samt 26 kap 22 § som preciserar tillsynsmyndighetens befogenheter att begära in utredningar och undersökningar som behövs för tillsynen. SSI har tagit fram en metodbeskrivning för hur mätning i bostäder ska utföras så att årsmedelvärde erhålls. I flerbostadshus behöver mätning utföras i minst 10 % av bostäderna (15 % om det finns blå lättbetong). Alla lägenheter i markplan måste också mätas, om källare saknas.

Den 26 mars 2004 uppmanades fastighetsägaren att upprätta och redovisa en plan för radonmätning. Den 21 april 2004 inkom en plan som visade att totalt 12 bostäder skulle mätas i åtta mindre fastigheter innehållande sammanlagt 68 bostäder. Den 6 oktober 2004 förelades fastighetsägaren att följa den plan för radonmätningar som inkommit och att redovisa mätresultat senast den 1 juni 2005. Utav mätningarna som den 9 maj 2005 redovisades till Miljöförvaltningen innehöll endast 2 mätningar årsmedelvärde, då de flesta mätningarna inte utförts enligt SSI:s metodbeskrivning (se utdrag, bilaga 1). Endast en radondosa/bostad hade placerats ut. Miljöförvaltningen godkände inte mätresultaten och fastighetsägaren förelades återigen (bilaga 2), den 8 september 2005, att utföra mätningar. Fastighetsägaren tillskrev därefter Socialstyrelsen den 5 oktober 2005. Socialstyrelsen besvarade förfrågan i en skrivelse (se bilaga 3) som får antas utgöra stöd för Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut. Fastighetsägaren överklagade därefter Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut.

Den 3 maj 2006 redovisades ytterligare mätningar, vilket gör att två av de åtta fastigheterna nu uppfyller kraven på mätning (dessa två fastigheter ligger dock över riktvärdet och fastighetsägaren har därför förelagts att åtgärda). I de sex resterande fastigheterna saknas fortfarande mätningar. De mätningar som gjorts visar på halter som är högst 190 Bq/m³ (i två av fastigheterna). Åtta korrekt utförda mätningar fattas fortfarande i dessa sex fastigheter.

Länsstyrelsen avslog fastighetsägarens överklagande enligt beslut den 13 november 2006 (bilaga 4) och anger att mätningarna ska utföras enligt de metoder som framgår av Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut (delegation) från den 8 september 2005. Länsstyrelsen anger även att mätningarna ska redovisas till Miljöförvaltningen senast den 30 april 2007.

Förvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen bedömer att fastighetsägaren inte fullgjort kartläggningen av radon i sina fastigheter då mätning med fullständiga årsmedelvärden endast redovisats i två av åtta fastigheter. Förvaltningen anser också att det föreligger en osäkerhet om den verkliga halten understiger gällande riktvärde i de övriga fastigheterna till dess att kompletterande mätningar har utförts. Det är inte alls ovanligt att halten varierar i olika delar av bostaden och att mäta med endast en dosa kan därför enligt förvaltningens mening inte utgöra ett underlag för att bedöma om olägenhet för människors hälsa föreligger eller ej. Skulle mätning med bara en dosa accepteras innebär det att de boende i verkligheten kanske utsätts för en högre radonexponering än vad som är känt och därmed utsätts för en onödig hälsorisk.

Miljöförvaltningen anser i likhet med Socialstyrelsen att fastighetsägaren inte har uppfyllt föreläggandet att mäta radon enligt gällande metodbeskrivning. Att mäta med en dosa/lägenhet kan möjligtvis användas som scanningmetod för att i bästa fall upptäcka vissa rum med halt överskridande riktvärdet i en fastighet enligt Miljöförvaltningens mening. Dock räcker inte en dosa för att kontrollera att halten verkligen ligger under gällande riktvärde. Förvaltningen anser också att det är väsentligt att mätningarna utförs på samma sätt, oavsett vem som äger fastigheten. Detta är viktigt ur rättsäkerhetssynpunkt och för principen om lika behandling.

I likhet med Socialstyrelsen (bilaga 3) anser förvaltningen att det inte går att bedöma om radonhalten understiger riktvärdet i de fastigheter där årsmedelvärde inte erhållits. Föreläggandet omfattar endast kompletterande mätningar där hittills gjorda mätningar kan tillgodoräknas. Dessa mätningar behövs för tillsynen i ärendet så att bedömning kan göras huruvida olägenhet föreligger eller ej. Sakliga skäl att medge klaganden önskemål om mätningsslätnader i strid mot likställighetskravet i kommunallagen och regleringsformen har inte redovisats.

Förvaltningen föreslår att nämnden med hänvisning till ovanstående vidhåller tidigare ställningstaganden och avstyrker bifall till överklagandet.

Bilaga

- 1 Utdrag ur SSI:s metodbeskrivning
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut (050908)
- 3 Socialstyrelsens yttrande
- 4 Länsstyrelsens beslut
- 5 Fastighetsägarens överklagande till Miljödomstolen